

Symposium 'Kunst en Dementie' 17 nov.2008

Presentatie 15 min

Celine Schweizer

Celine.schweizer@stenden.com

Vershil moet er zijn...

**Presentatie van 15 minuten voor Symposium Kunst & dementie
Ijsselstein, 17 nov '08**

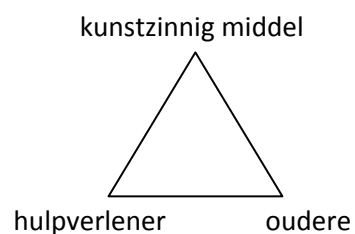
Wie de schoen past...

De kwaliteit van leven van dementerende ouderen kan veel baat hebben bij ervaringen op kunstzinnig gebied en met spel. Er zijn dan ook diverse professionals bezig met kunst en dementerende ouderen. In deze presentatie worden drie groepen professionals onderscheiden: Kunstenaars, creatieve agogen (waaronder activiteiten begeleiders) en creatief therapeuten. Elke kunstzinnige hulpverlener heeft zo z'n eigen kwaliteiten, maar er zijn ook overeenkomsten. Hoe kan de kunstzinnige hulpverlener zich profileren, ontwikkelen en zijn professioneel handelen onderbouwen?

Celine Schweizer is beeldend therapeut (SRVB sr), beeldend kunstenaar, supervisor (LVSB), docent aan de opleiding voor creatieve therapie aan Stenden Hogeschool te Leeuwarden. Op deze hogeschool houdt zij zich als lid van het expertisecentrum 'Social Work and Arts Therapies', bezig met onderzoek naar beeldende therapie. De belangrijkste publicaties zijn 'In beeld. Doelgroepgerichte behandelmethoden van beeldend therapeuten'(2001); 'Vershil moet er zijn. Een praktijkonderzoek naar overeenkomsten en verschillen in interventies met kunstzinnige middelen door creatieve agogen en creatief therapeuten' (2006) In januari 2009 wordt het handboek beeldende therapie verwacht. Studenten van de opleiding hebben explorerend onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden van beeldende therapie/ activiteiten begeleiding met ouderen in friesland.

1. Hulpverlening met en zonder kunstzinnig middel:

- a) Hulpverleners relatie is lineair: oudere - hulpverlener
- b) Hulpverlener zet kunstzinnig middel in: driehoeksrelatie:

2. Hulpverleners die werken met ouderen en kunstzinnige middelen:

- a) kunstenaar
- b) creatieve agoog (bijvoorbeeld activiteiten begeleider)
- c) creatief therapeut

3. Profilering: betoverend en zakelijk

- 1) Profileren met de magie van het vak (betoveren)

- Wat
- Betoveren
 - Vertellen
 - Laten zien

- Hoe
- Met de magische verrassing die het beeldend werken met zich mee kan brengen
 - Een sprookje met plaatjes: spoor achterlaten met kiezels
 - Door 'het land reizen' en initiatief tonen

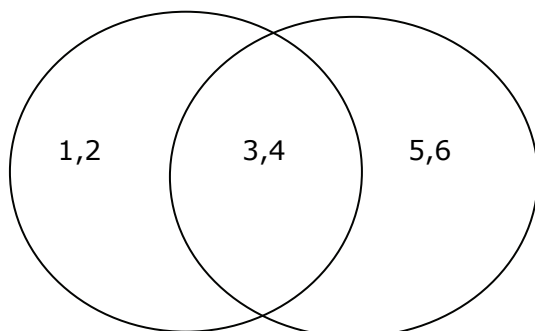
- 2) Zakelijk verantwoorden

- Wat
- doelen omschrijven
 - aanpak verhelderen
 - resultaten vastleggen
 - communiceren/ overleggen / PR

- Hoe
- zichtbaarheid in teamoverleg en de organisatie: (beeldend werk tonen, foto's maken)
 - zichtbaarheid voor familie: idem
 - Zichtbaarheid voor beroepsgroep; symposia en publicaties
 - Zichtbaarheid voor zorgverzekeraar: onderzoek en publicaties

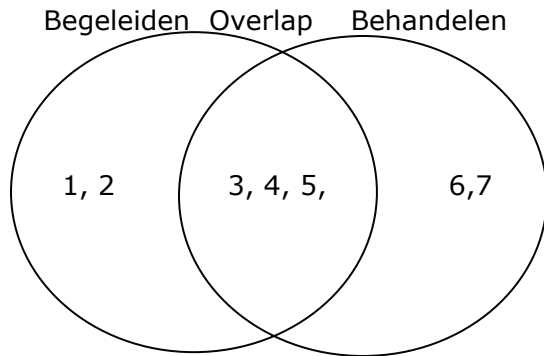
4. Doelen waaraan gewerkt wordt met ouderen en kunstzinnige middelen

(Bron: Schweizer, C. en Visser, C. 2006. 'Verschil moet er zijn. Een onderzoek naar overeenkomsten en verschillen in interventies met kunstzinnige middelen door de creatieve agoog en de creatief therapeut')

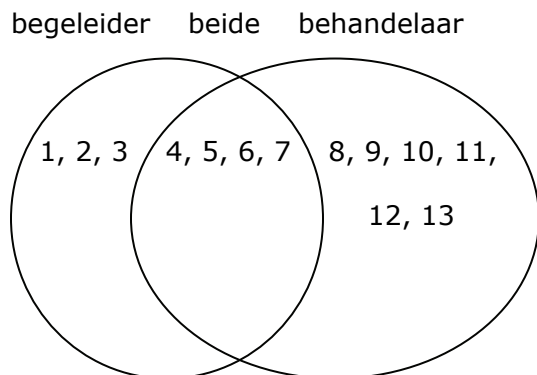
1. vormingsdoelen
2. educatieve doelen
3. ondersteunende doelen
4. ontwikkelingsdoelen
5. doelen gericht op verwerking en acceptatie
6. inzichtgevende doelen

5. Interventies die met kunstzinnige middelen worden ingezet bij het begeleiden of behandelen van ouderen (algemeen)

1. Bevorderen woon- werk- leefklimaat
2. Adviseren voorlichten
3. Ondersteunen bij het verwerken van en leren omgaan met problemen,
4. Ondersteunen van de ontwikkeling
5. Bieden van bijstand steun en structuur
6. Op indicatie en binnen gelimiteerde tijd
7. Doorwerken van problemen

6. Interventies die met kunstzinnige middelen worden ingezet bij het begeleiden of behandelen van ouderen (specifiek)

1. Zorgen voor gezellige sfeer
2. Werken op een cognitieve en gedragsmatige manier in een competentiemodel
3. Werken in de relatie kind-groepsleiding
4. Instructies geven, voorbeeld geven om technieken uit te voeren
5. Zorgen voor succes ervaringen
6. Gesprek aanknopen over gedrag naar aanleiding van activiteit
7. Ondersteunen van de ontwikkeling van egosterkte, het uiten en reguleren van emoties, het verbeteren van interactie en communicatie, uitbreiden gedragsrepertoire, verbeteren van cognitieve vaardigheden
8. Gericht op het proces, gericht op de beleving en de eigen vormgeving van het kind en op de ervaring die het kind opdoet door het werken met het materiaal of het werkstuk
9. Werken met materiaal- en symboolstructuur om expressie te bevorderen
10. Gericht op het bevorderen van innerlijke structuur
11. In de relatie en in het spel / in het medium wordt de activiteit zo geënceneerd, dat het kind aan de behandeldoelen kan werken
12. Werken aan therapeutische doelen, al of niet gebaseerd op cognitieve gedragstherapie
13. Werken met supportieve en re-educatieve interventies

7. Aanpak verhelderen

Eigen ideeën blijven ontwikkelen en expliciteren over methodisch handelen

Literatuuronderzoek: onderbouwen van wat je doet!

Uitwisselen en aanscherpen in intervisie, multidisciplinair team, familie van cliënt, etc.

Kunstenaar - afstemming op cliënt individueel, groep, afdeling, team, gebouw

Creatieve agoog - idem

Creatief therapeut - idem

8 Resultaten vastleggen

beeldverhaal

sprookje

expositie

fotografie

film

verslaggeving

artikel

onderzoek: - casus met literatuur,
- casusvergelijking
- tevredenheidsonderzoek

9. communiceren/ overleggen / PR

- Zichtbaarheid in teamoverleg en de organisatie: (beeldend werk tonen, foto's maken, sprookjes vertellen en laten zien)
- Zichtbaarheid voor familie: idem
- Zichtbaarheid voor beroepsgroep; symposia en publicaties
- Zichtbaarheid voor zorgverzekeraar: onderzoek en publicaties